

آیادولت آمریکا دولت متخاصم است؟

پیمان حاج محمودعطار

وکیل دادگستری

در رسانه‌های گروهی خواندیم که یکی از اتهامات دو خبرنگار محترم روزنامه «شرق» و روزنامه هم‌میهن که موضوع درگذشت مهسا امینی را در شهریور ۱۴۰۱ پوشش خبری داده بودند، ارتباط با دولت متخاصم ایالات متحده آمریکاست! صرف‌نظر از تردید در عنصر قانونی چنین جرمی و اینکه کدام‌یک از مواد قانون مجازات اسلامی چنین رفتاری را جرم‌انگاری کرده است، بر فرض اینکه جرمی به نام ارتباط با دولت متخاصم در قوانین کیفری ایران پیش‌بینی شده باشد و برای آن مجازات تعیین شده باشد، باید بررسی کنیم آیا ارتباط با دولت ایالات متحده آمریکا ارتباط با دولت متخاصم محسوب می‌شود و در نتیجه قابل پیگرد کیفری

و مجازات خواهد بود؟ تا آنجایی که این حقیر در متون حقوقی و سیاسی مطالعه و غور کرده‌ام، دولت متخاصم به دولتی گفته می‌شود که هیچ‌گونه ارتباط دیپلماتیک، سیاسی، بازرگانی، فرهنگی، اقتصادی و… با دولت و مردم ایران نداشته باشد و علاوه بر آن، در حالت خصمانه و جنگ نظامی با کشور، دولت و سرزمین ما قرار داشته باشد. این در حالی است که سالیان گذشته و در دوران نظام سیاسی پیشین، یک پیمان‌نامه بر اساس مقررات آمره بین‌المللی بین دولت وقت ایران و دولت آمریکا منعقد شد تحت عنوان پیمان مودت. این پیمان پس از استقرار نظام جمهوری اسلامی ایران از سوی نظام کنونی تایید و تنفیذ شد. مستند این ادعا دادخواستی است که از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران به استاد پیمان مودت به طرفیت دولت آمریکا به دادگاه بین المللی لاهه هلند (که یگانه مرجع بین‌المللی حل اختلافات دو دولت با یکدیگر است) در مدتی پیش داده شد و تصمیمات ماهوی و شکلی قضائی از سوی قضات دادگاه لاهه در راستای پیمان مودت صادر و به طرفین ابلاغ شد. صرف‌نظر از اینکه دولت آمریکا در دوران ریاست جمهوری

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری سابق این کشور، به صورت غیرقانونی و یک‌طرفه از این پیمان خارج شد، اما دولت ایران پایبندی خود را به پیمان مودت در دادگاه بین‌المللی لاهه اعلام کرد و گماکان این پایبندی دولت جمهوری اسلامی به پیمان یادشده به قوت خود باقی است. پس نتیجه می‌گیریم دولتی که با دولت ما پیمان مودت داشته و دولت ایران بر این پیمان پایبند است، نمی‌تواند دولت متخاصم محسوب شود.

دولت جمهوری اسلامی ایران سفارتخانه‌های رسمی با دولت آمریکا ندارد و پس از اشغال سفارت آمریکا در تهران، سفارت‌های دو کشور تعطیل شدند. اما سرشی این است که آیا پس از بسته‌شدن سفارتخانه‌های دو کشور در کشور مقابل، هیچ‌گونه روابط سیاسی، دیپلماتیک و کنسولی بین دو دولت و شهروندان آنها برقرار نیست؟ پاسخ مثبت است. درحال‌حاضر روابط دیپلماتیک در سطح پایین و از طریق سفارتخانه‌های دو کشور دیگر در قالب حقوقی حافظ منافع محقق است. شهروندان ایرانی مقیم آمریکا از طریق دفتر حفاظت منافع ایران در واشنگتن (پایتخت آمریکا) کلیه امور احوال شخصیبه و نیازهای اداری و قانونی خود را با دولت آمریکا انجام می‌دهند و هیچ مانعی در این مسیر وجود ندارد. شهروندان ایرانی مقیم این کشور از این طریق به‌آسانی به میهن خود ایران رفت‌وآمد می‌کنند و مسافرت‌ها بین ایران و آمریکا برقرار است. مرادوات اقتصادی و

گزارش «شرق» از یک جلسه پرسروصدای استیضاح؛ پایان وزیر صمت

فرجام «امین» پاستور

برخی کارشناسان معتقدند با رفتن فاطمی‌امین، مجلس از کیان خود دفاع کرد

عکس سعید سجادی، رئیس

معصومه معظمی؛ اگرچه همه کاینبه یک‌صدا بسپح شده بودند تا مانع از استیضاح فاطمی‌امین، وزیر نورچشمی دولت شوند و برای تحقق این خواسته علاوه بر رایزنی در مجلس، همه معاونان پارلمانی وزارتخانه‌ها در دفتر وزارت صمت برای هماهنگی بیشتر تشکیل جلسه داده بودند؛ اما روز گذشته آرا به نحو دیگری خرید و وزیر صمت که یک بار پیش از این از تیغ استیضاح مجلس جسته بود، بالاخره تن به استیضاح داد. جلسه‌ای که حواشی زیادی به همراه داشت. البته طبق شنیده‌های غیررسمی ظاهرا قرار است فاطمی‌امین به عنوان جایگزین منصوری، معاون اجرایی رئیس‌جمهور شود و منصوری هم به وزارت آموزش و پرورش برود. اما ساعاتی بعد یکی دیگر از نمایندگان به «شرق» گفت که در صورت تشکیل وزارت بازرگانی، فاطمی‌امین گزینه دولت برای این وزارتخانه است و مجلس هم به او برای تصدی این وزارتخانه رای خواهد داد؛ روز گذشته مجلس در معرض آزمون بزرگ قرار گرفت. استیضاح اولین وزیر کابینه سیزدهم که یک بار دیگر هم پیش از این استیضاحش به صحن علنی آمده بود اما آن زمان گفته شد که لای‌های دولت باعث شده است مخالفان فاطمی‌امین یک‌شبه موافق او شوند و با ۱۸۸ رای موافق، از جلسه رای اعتماد اولیه هم رای بیشتری به او بدهند. اتفاقی‌که برخی آن را چک سفیدامضای مجلس به دولت دانستند و نسبت به پس‌گرفتن امضای برخی نمایندگان استیضاح‌کننده و رای‌دهندگان که تا پیش از آن مخالف عملکرد وزیر صمت بودند و حالا موافق او شده بودند، انتقاداتی کنند. حتی همان زمان شائبهٔ و ادعایی مبنی بر لابی‌گری وزارت صمت با برخی نمایندگان مطرح شد. موضوعی که حالا احمد علیرضاییک آن را مطرح کرده و مدعی واگذاری ۷۰ تا ۷۵ خودروی شاسی‌بلند در زمان استیضاح به برخی نمایندگان شده است. ادعایی که او را برای توضیح و ارائه مستندات به دادستانی و هیئت نظارت بر رفتار نمایندگان در دو نهایت به دادگاه کشانده است. فاطمی‌امین همان زمان در جلسه استیضاح خود وعده‌هایی داده بود که طی چند ماه گذشته نه‌تنها این وعده‌ها محقق نشده‌اند، بلکه قیمت خودروهای بی‌کیفیت داخلی حتی بین دو تا سه برابر افزایش یافته است.

همین امر باعث شد که برای دومین بار تعدادی از نمایندگان طرح استیضاح وزیر صمت را با جدیت بیشتری دنبال کنند. هرچند که با نزدیک شدن به جلسه استیضاح، طرح مباحث حاشیه‌ای مثل ادعای واگذاری ۷۵ خودروی شاسی‌بلند توسط وزارت صمت به برخی نمایندگان برای ملغی‌شدن استیضاح وزیر صمت، به نگرانی نمایندگان استیضاح‌کننده دامن زد، چراکه در جلسه استیضاح فاطمی‌امین با تکیه به این بحث حاشیه‌ای، قصد گریز از استیضاح را داشت و به جای پاسخ به سؤالات نمایندگان استیضاح‌کننده، مکررا به این ماجرا می‌پرداخت.

درجلسه استیضاح چه گذشت؟

طبق آیین‌نامه مجلس زمان برگزاری جلسه استیضاح پنج ساعت است و دو ساعت بیان نظرات نمایندگان موافق استیضاح، دو ساعت برای وزیر و یک یا دو نماینده مخالف استیضاح به انتخاب وزیر و یک ساعت هم برای دفاعیات رئیس‌جمهور اختصاص دارد. روند جلسه استیضاح روز گذشته هم طبق روال قانونی از ساعت هشت صبح آغاز شد. از کابینه دولت سیزدهم مخبر، معاون اول به جای رئیس‌جمهور به صحن آمد و وزرای ارشاد و راه و ارتباطات هم در جلسه حضور داشتند. همان‌طور که گفته شد رئیس‌جمهور در جلسه حضور نداشت و برخی اعتقاد داشتند او در جلسه حاضر نخواهد شد؛ اما در این حین رئیس‌به مجلس آمد. چراکه برخی نمایندگان عدم حضور رئیس‌جمهور در جلسه استیضاح را بی‌توجهی او به مجلس دانستند و برخی دیگر معتقد بودند حضور او در صحن مجلس و دفاع از وزیر صمت می‌تواند نظر نمایندگان مخالف را به موافق تغییر دهد. به گفته برخی نمایندگان از عمده دلایل حضور یکباره رئیس‌در جلسه استیضاح فاطمی‌امین همین جلسه‌کلیدی بود که احتمال دادند این حضور و دفاع می‌تواند وزیر صمت را در سمت خود ابقا کند. از طرفی طبق تحلیل برخی نمایندگان وقتی شرایط ماندن با رفتن فاطمی‌امین ۵۰- ۵۰ شده بود، از رئیس‌ی خواسته شد به مجلس بیاید و با دفاع از وزیر خود، کفه ترازو را به نفع فاطمی‌امین سنگین کند. بنابراین رئیس‌به صحن آمد و به دفاع از وزیر صمت خود پرداخت. البته خیلی‌ها معتقدند او در صحبت‌هایش تلویحا واگذاری خودروهای شاسی‌بلند از طرف وزارت صمت به مجلس را پذیرفت و گفت‌که دستور پیگیری موضوع را داده است. بعد از دفاعیات رئیس‌ی از فاطمی‌امین که به گفته برخی نمایندگان این وزیر برای رئیس‌ی تفاوت معناداری با دیگر وزرای کابینه‌اش دارد و سال‌ها در آستان قدس امین او بوده است، محمدباقر قالیباف رئیس مجلس در ساعت ۱۱:۳۰ اعلام کرد که با توجه به اینکه هنوز زمان برای بیان صحبت‌های نمایندگان موافق

بازرگانی بین دو دولت در حال انجام است و بسیاری از ایرانیان برای دیدن اقوام و بستگان یا درمان یا تحصیل با توریست به آمریکا سفر می‌کنند و هیچ‌گونه تعرضی از ناحیه مستنولان آمریکایی به آنان نمی‌شود، چگونه یک دولتی نسبت به دولت و ملت ایران می‌تواند متخاصم تلقی شود ولی شهروندان ایرانی آزادانه بتوانند به آن کشور سفر کنند؟ همه دوره‌های بین‌المللی ورزشی اعلم از فوتبال، کشتی و… تحت نظارت نهادهای بین‌المللی ورزشی بین ورزشکاران ایرانی و آمریکایی برگزار می‌شود و هیچ تخصصی بین دو طرف وجود ندارد. همه‌ساله ده‌ها مقاله علمی و پژوهشی بین دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دو کشور تبادل می‌شود و هیچ اتهامی متوجه افراد مباشر در این امور منتسب نمی‌شود. مقرر اصلی سازمان ملل متحد در شهر نیویورک (پایتخت دوم آمریکا) است و همه‌ساله چندین نشست با حضور کلیه اعضای این سازمان برگزار می‌شود. ازجمله نماینده دائم ایران در این سازمان در همه این جلسات شرکت می‌کند و دولت ایالات متحده آمریکا به‌عنوان دولت میزبان و حافظ امنیت شرکت‌کنندگان در این نشست‌های بین‌المللی، نسبت به صدور روایده به دیپلمات‌های ایرانی و حفظ امنیت آنان اقدام کرده است. در فضای مجازی به تکرار دیده و خوانده‌ایم که مسئولان سیاسی و اجرایی ایرانی در برخی از سفرهای خود به شهرهای کشور آمریکا به اماکن تفریحی، ورزشی، فرهنگی و خرید مراجعه کرده‌اند و

ازدهای هفت‌سر فساد هستند». پس از این اظهارات میزبان با قاضی محمد شهبازی گفت‌وگو کرد. او درباره این ادعا توضیح داد: «آقای بردارن، معاون وزارت صمت در حوادث سال ۱۴۰۱، مورد سوқقد قرار گرفت و مجروح شد و در این رابطه پرونده‌ای در دادسرای جرایم جنایی تهران تشکیل گردید و افرادی که در این سوқقد نقش داشتند، دستگیر شدند تا اینکه در تحقیقات به فردی رسیدیم که دارای کارخانه و مشکلات اقتصادی است. در ادامه تحقیقات صورت‌گرفته مشخص شد این فرد متهم است به اینکه دستور حمله به معاون وزارت صمت توسط این فرد را صادر کرده است». سرپرست دادسرای جرائم جنایی تهران تاکید کرد: «در پرونده حمله به معاون وزارت صمت، اعمال نفوذی صورت نگرفته و پرونده در حال سیر مراحل تحقیقاتی خود است و این پرونده ارتباطی با صنعت خودرو ندارد.»

به‌بیگی اجازه تذکر اصل ۷۵ داده نشد!

از آنجایی که در جلسه صبح چندین مرتبه اسم علیرضاییکی نماینده تبریز درمورد ماجرای خودروهای شاسی‌بلند از تریبون مجلس اعلام شده بود، حتی فاطمی‌امین هم با خطاب قراردادن علیرضاییکی از او خواسته بود بگوید که کجا خودرو داده شده است و حتی یک مورد اسم نماینده‌ای که خودرو گرفته است را ببرد. انتظار می‌رفت او در این باره تذکر اصل ۷۵ بدهد. اما این اتفاق نیفتاد! خبرنگاران دلیل متذکر نشدن او را در فاصله تنفس سؤال کردند که بیگی تاکید کرد درخواست بیان تذکر ماده ۷۵ را داده بود اما هیئت رئیسه به او گفته بود چون توهینی نسبت به او نشده به همین دلیل فرصت بیان تذکر ندارد.

سیاهکلی: ۸۱درصدمردم از فاطمی‌امین…!

در نهایت دو نماینده باقی‌مانده از متقاضیان استیضاح یعنی سیاهکلی و حاجی‌دلگانی پشت تریبون رفتند. سیاهکلی انتقادات تندى را به فاطمی‌امین مطرح کرد. حتی صراحتا گفت که طبق آمارها ۸۱ درصد مردم از فاطمی‌امین بیزارند. اما این سخنان سیاهکلی واکنش تند برخی نمایندگان حامی وزیر صمت را به دنبال داشت و با دو- دو گفتن و انتقاد به همکار خود برای دقایقی فضای مجلس را متشنج کردند. اما سیاهکلی با عصبانیت خطاب به آنها گفت که آن قدر نوری دولت را نکند.

با اتمام سخنان سیاهکلی، قالیباف رئیس مجلس از نمایندگان خواست که اخلاق را در کلام خود رعایت کنند. اینکه فردی را دروغگو خطاب کرده و یا از تنفر صحبت کنند خوب نیست. در نهایت فاطمی‌امین برای آخرین بار پشت تریبون مجلس حاضر شد تا دفاعیات پایانی‌اش را بیان کند. او از نمایندگان خواست تا فرصت مجدد او بدهند تا کارهای نیمه‌تمام را به اتمام برسانند.

انتظار برای استیضاح وزیر صمت به‌سر رسید

بالاخره زمان موعود فرا رسید و قالیباف از اعضای کابینه دولت خواست تا صحن مجلس را ترک کنند و مجلس آماده رای‌گیری شود. بعد از آن، برخی‌های رای بین نمایندگان توزیع شد. از چهار نماینده مجلس یعنی سمردی، شاوردیان، پیرهادی و نبویان خواسته شد تا آرا را شمارش کنند. میزی در جلوی تریبون مجلس با چهار گلدان برای رای‌های مخالف، موافق، ممتنع و باطله تعبیه شده بود. در زمان شمارش آرا، بسیاری از نمایندگان جلوی میز شمارش رای ایستاده بودند تا جایی که چندین بار رئیس مجلس از آنها خواست در صندلی خود قرار گیرند در آخر وقتی که رئیس مجلس آرای استیضاح فاطمی‌امین را اعلام کرد، و مشخص شد او با ۱۶۲ رای مخالف باید از وزارت صمت برود، تعدادی از نمایندگان فاتحانه فریاد انگار کفر سر دادند و به سمت خبرنگاران برگشته و با آنها که از صبح اخبار این اتفاق مهم را پوشش داده بودند و برخی از نتیجه جلسه هیجان‌زده بودند فیلم و عکس یادگاری می‌گرفتند.

تلاش جبهه‌پایداری برای ماندن فاطمی‌امین جواب‌نداد

نکته قابل توجه جلسه روز گذشته غیرقابل پیش‌بینی‌بودن نتیجه بود. یعنی در خلال جلسه استیضاح، نگرانی از چهره نمایندگانی که خواستار استیضاح فاطمی‌امین بودند، می‌بارید و در پاسخ به این سؤال خبرنگاران که فضای جلسه را چطور می‌بینید؟ شرایط را ۵۰ - ۵۰ می‌دانستند. چراکه شنیده شده بود ساعت شش صبح نمایندگان جبهه پایداری به ریاست پیمان‌مشرقی تشکیل جلسه داده بودند و همه تلاش خود را برای ابقا- ماندن فاطمی‌امین در کرسی وزارت صمت به کار می‌بندند و ظهیر مشغول گفت‌وگو با نمایندگان بوده‌اند. به همین دلیل برخی از نمایندگان استیضاح‌کننده وزیر به اتمام کار فاطمی‌امین در وزارت صمت امیدى نداشتند. هرچند همگی این روز را روز مهمی برای مجلس می‌دانستند و در گفت‌وگو با «شرق» تاکید داشتند که روز آزمون بزرگ مجلس است و در صورتی که نمایندگان برای دومین بار رای به ماندن فاطمی‌امین بدهند، آبرو و حیثیتی برای مجلس یازدهم نخواهد ماند. حتی برخی از تعبیر تمام‌شدن کار مجلس در سال آخر آن استفاده کردند. اما به هر حال ورق برگشت و آنها توانستند فاطمی‌امین را که مورد حمایت تمام و کمال دولت بود از وزارت صمت بازگردانند تا شاید مرهمی بر دل مردمی باشد که روز آخر در یک خودروی برپایدی بی‌کیفیت بر دلشان مانده است. حالا باید منتظر بود و دید رئیس‌جمهور چه تصمیمی برای این وزارتخانه غریب و طولیل و مهم می‌گیرد و چنانچین فاطمی‌امین چه کسی خواهد بود؟ ضمن اینکه باید منتظر واکنش خودرویی‌ها به این اتفاق بود و دید این تغییر و استیضاح را چه حد به مذاق آنها خوش یا ناخوش آمده است و اتفاقاتی را برای باز خورد ورو صحت رقم خواهد زد؟

هیچ تخصصی از سوی دولت‌مردان آمریکایی با آنان نبوده است. برابر مصوبات شورای عالی امنیت ملی ایران و نهادهای امنیتی کشور و قوانین موضوعه، تنها دولتی که شرایط یک دولت متخاصم را با دولت جمهوری اسلامی ایران دارد، دولت اشغالگر قدس (اسرائیل) است و تا جایی که بنده آگاهی دارم، به جز این کشور هیچ‌یک از دولت‌های عضو سازمان ملل متحد به‌عنوان دولت متخاصم با دولت جمهوری اسلامی ایران محسوب نمی‌شوند و بالطبع ارتباط احتمالی با این دولت‌ها از جمله دولت آمریکا نمی‌تواند منجر به انتساب اتهام ارتباط با دولت متخاصم و مشمول تعقیب کیفری و مجازات برابر قوانین کیفری ایران شود.

مدتی پیش از طریق روزنامه «شرق» توضیحاتی در رابطه با برخی دیگر از اتهامات این دو خبرنگار و مردودبودن این اتهامات به استناد قوانین کیفری ایران مطرح کردم و امیدوار بودم مقامات محترم قضائی رسیدگی‌کننده به این اتهام‌ها، به استدلال‌های این‌جانب عنایت کنند. اکنون با اتهام نوبن ارتباط با دولت متخاصم آمریکا برای این دو فعال رسانه‌ای رویه‌رو شده‌ام. امیدوارم در جلسه رسیدگی و محاکمه این دو شهروند گرامی و دلسوز به میهن و مردم و نظام اسلامی، ایرادهای واردشده به اتهامات آنان مورد توجه ریاست محترم دادگاه قرار گیرد و ایشان از اتهامات وارده برات حاصل‌کنند.

باز تاپ

واکنش وزارت صمت به یک گزارش

وزارت صمت در واکنش به گزارش روزنامه «شرق» درباره استیضاح وزیر صمت با تیتیر «ناگهان شاسی‌بلندها» در مورخ ۷ اردیبهشت ۱۴۰۲ توضیحاتی ارسال کرده که عینا منتشر می‌شود:

تکذیب ادعای یک نماینده درباره تحویل خودروی شاسی‌بلند به نمایندگان

وزارت صمت ادعای یکی از نمایندگان محترم مبنی بر اینکه در جریان منتفی‌شدن استیضاح قبلی آقای فاطمی‌امین ۷۰ تا ۷۵ خودروی شاسی‌بلند در اختیار مجلس قرار گرفته است را قویا تکذیب کرد. وزارت صمت تاکید کرد: این ادعا کاملا کذب است و این وزارتخانه پیگیری حقوقی این موضوع را در دستور کار قرار خواهد داد. گفتنی است وزیر صمت در صحن علنی مجلس و در دیدارهای متعدد فردی و گروهی با نمایندگان محترم ضمن تاکید بر رویکرد مبارزه با فساد دولت سیزدهم، رویکرد مدیران و برنامه‌های تحولی وزارت صمت را در مسیر مقابله عینی و عملی با هرگونه فساد و رانت عنوان کرده است.

واکنش وزارت اقتصاد به یک گزارش

تورم و رشد تولید و همچنین تدوین لایحه اصلاح بودجه ۱۴۰۲ در راستای تحقق شعار سال حکایت از این دارد که دولت و وزارت اقتصاد برنامه مشخص، هدفمند و کارشناسی‌شده‌ای برای تحقق شعار سال دارد. مرکز روابطعمومی و اطلاع‌رسانی وزارت امور اقتصادی و دارایی در پاسخ به مطلب روز سه‌شنبه ۲۹ فروردین ماه سال جاری روزنامه «شرق» با عنوان «دولت برنامه نمی‌دهد» در جوابیه‌ای اعلام کرد: برخلاف ادعاهای برخی رسانه‌ها، در جلسه ششم فروردین ماه امسال ستاد هماهنگی‌های اقتصادی دولت با حضور رئیس‌جمهور برای تحقق شعار سال و مهار تورم، نکات و ملاحظات دولت و سایر دستگاه‌ها مطرح شد تا فهرستی از تدابیر اقتصادی برای مهار تورم مشخص و در کمیته مشترکی تدوین و بررسی شود. در این کمیته در خصوص پنج برنامه کاهش ناترازی‌های بودجه و فرابودجه، برنامه تسویه و کاهش بدهی‌های دولت به شبکه بانکی، برنامه کاهش ناترازی نظام بانکی، برنامه کاهش ناترازی ارزی و برنامه مشخص اعمال سیاست‌های پولی به منظور مهار تورم صحبت و هم‌افزایی شد. همچنین پنج برنامه رشد تولید نیز شامل برنامه افزایش دسترسی مردم و بنگاه‌ها به اعتبارات، برنامه رقع موانع تولید و ارتقای پیش‌بینی‌پذیری اقتصادی و تنظیم بازار، برنامه کاهش ناترازی انرژی، برنامه عرضه دارایی‌های مالی و برنامه تسهیل و توسعه تجارت خارجی بود که در همان جلسه روز ششم فروردین ماه شصت و پنج برنامه‌ها در هم‌اندیشی‌های مستمر با اقتصاددانان و صاحب‌نظران اقتصادی در حال چکش‌کاری است تا شکل عملیاتی به خود گیرد. لازم به یادآوری است که اصلاح بودجه سال جاری به‌عنوان مهم‌ترین سند مالی دولت در راستای تحقق شعار سال در دستور کار دولت بوده و ظرف هفته‌های آینده پیشنهادهای برای بیان اینکه قانون بودجه ۱۴۰۲، جهت حرکت در مسیر مهار تورم نیازمند چه اصلاحاتی است، به مجلس ارسال خواهد شد.

ادامه از صفحه اول

آیا کسب‌وکارها، بازوی اجرایی سیاست‌های فرهنگی هستند؟

اصولا حکمرانی در ایران به طور معمول سعی داشته که مسئولیت سنگین تصمیم‌گیری و اقدام در حوزه امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را از دوش خود بردارد و به جامعه منتقل کند. مثلا مهم‌ترین نهاد جامعه‌پذیری در جامعه ما یعنی خانواده را آن‌چنان درگیر مسئولیت معیشت و مسائل و چالش‌های اقتصادی و اجتماعی کرده است‌که فرصت‌های گردهمایی و گفت‌وگوی بین نسل والدین و فرزندان و انتقال ارزش‌های فرهنگی و اخلاقی در بین اعضای خانواده را از بین برده است. همچنین با ناکارآمد ساختن نهادهای اجتماعی مانند مدرسه و دانشگاه و انجمن‌های مدنی، مسئولیت همه امور آموزشی و علمی و مشاوره‌ای را به گردن خانواده انداخته است. خانواده‌ای که نه آمدآگی چنین مسئولیت‌های سنگینی را دارد و نه اساسا باید چنین چیزی به او واگذار شود. در حوزه حجاب هم حکمرانی در حال کنارگیری از مسئولیت عواقب آن و انتقال آن به کسب‌وکارهاست. این انتقال خطرناک از یک سو به تقابل‌ها و خشونت‌های اجتماعی دامن می‌زند و از سوی دیگر به فروپاشی سرمایه اجتماعی نهادی در ایران منجر می‌شود و به انکاره و تصویر دولت در میان کسب‌وکارها و شهروندان ضریات جبران‌ناپذیری می‌زند. حکمرانی ما تغییر تدریجی و آرام ارزش‌های اجتماعی و سبک‌های زندگی نو را در کار نمی‌کند که در چندین دهه در جامعه ایران به دلیل پذیرفته‌نشدن، ناپدیده گرفته‌شدن و به حاشیه رانده‌شدن آنها به صورت مسئله‌های اجتماعی و فرهنگی سر برآورده‌اند و به دلیل فقدان انعکاس آن تغییرات ارزش‌ها در سیاست‌های اجتماعی و فرهنگی، کم‌کم به صورت مسئله‌ها و بحران‌های عمیق اجتماعی پدیدار می‌شوند و می‌توانند هزینه‌های ملی و انسانی بغرنجی را به جامعه و حکمرانی تحمیل کنند. درواقع حجاب اگر امروزه به یک بحران برای حکمرانی در ایران تبدیل شده است، ناشی از نادیده‌گرفتن و نشنیدن تغییرات تدریجی و مدرن‌شدن جامعه در صد سال گذشته بوده است. پاسخ حکمرانی به چنین بحران‌های اجتماعی مقطعی، قهری، ضربتی، توسسل به زور و تصویب قانون بوده است، این در حالی است که جلوی تغییرات اجتماعی تدریجی را نمی‌توان بسا زور و قوه قهریه و نظارت دوربینی و حتی با تصویب قانون عمومی گرفت. زیرا در صورت قانون‌گریزی‌های گسترده هم قانون کارایی و ارزش خود را از دست می‌دهد و هم در صورت متخلف‌شدن بسیاری از افراد جامعه بر مبنای آن قانون، دارضایتی اجتماعی گسترده‌تر می‌شود. پاسخ مؤثر به بحران‌های اجتماعی، ابتدا پذیرش آن بحران، تحلیل ریشه‌های واقعی تغییرات و تحولات و مدارا و گفت‌وگو با گروه‌های هدف بحران با هدف نیل به راه‌حل و فرایگر و دارای رضایت اجتماعی است.